

XÂY DỰNG TIÊU CHUẨN ĐÁNH GIÁ CHUẨN ĐẦU RA CẤP CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO

BUILDING ASSESSMENT CRITERIA FOR OUTPUT STANDARDS AT THE EDUCATION PROGRAM LEVEL

NGUYỄN CHUNG HẢI^(*)

TÓM TẮT: Bài viết trình bày về khái niệm, vai trò của chuẩn đầu ra trong chương trình đào tạo, khái quát các yêu cầu, nguyên tắc khi xây dựng chuẩn đầu ra cấp độ chương trình đào tạo và trình bày, phân tích một số mô hình về đánh giá chuẩn đầu ra. Dựa trên khung lý luận được xác lập, chúng tôi xây dựng tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra cấp chương trình đào tạo với 4 tiêu chuẩn và 17 tiêu chí.

Từ khóa: chuẩn đầu ra; tiêu chuẩn; tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra; chương trình đào tạo.

ABSTRACT: The article presents the concept and role of output standards in the education program, outlines the requirements and principles when building the output standards at the education program level and presents, analyzes some models of assessing output standards. Based on the established theoretical framework, we build a set of assessment criteria to assess output standards of the education program with 4 standards and 17 criteria.

Key words: Output standard; standard; output assessment standards; education program.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chuẩn đầu ra là điểm khởi đầu của quy trình thiết kế, phát triển chương trình đào tạo. Với vai trò đặc biệt quan trọng, chuẩn đầu ra giúp giảng viên tập trung vào những kiến thức, kỹ năng và thái độ mà sinh viên cần phải đạt được; là cơ sở để thiết kế, đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp dạy học và phương pháp kiểm tra, đánh giá sinh viên. Đối với sinh viên, chuẩn đầu ra giúp họ lựa chọn được chương trình đào tạo phù hợp; hiểu được những khối lượng kiến thức tối thiểu cần phải đạt được để từ đó xây dựng được mục tiêu, kế hoạch, phương pháp học tập, tập trung các nguồn lực cá nhân, sự nỗ lực để đáp ứng yêu cầu của nhà trường, nghề nghiệp; chuẩn đầu ra cũng giúp sinh viên định hướng nghề nghiệp, cơ hội việc làm và năng lực học tập trong tương lai. Về đơn vị sử dụng lao động, chuẩn đầu ra

giúp họ đánh giá khả năng cung ứng nhân lực của nhà trường, tuyển dụng được nguồn nhân lực đáp ứng được các tiêu chí việc làm, thiết lập mối quan hệ hợp tác với cơ sở đào tạo. Cuối cùng, chúng tôi cho rằng một chuẩn đầu ra chất lượng là cơ sở quan trọng để nhà trường thực hiện các hoạt động đánh giá, kiểm định chương trình đào tạo nhằm đáp ứng yêu cầu các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng chương trình đào tạo trong nước và quốc tế. Như vậy, chuẩn đầu ra giúp quá trình thiết kế các thành tố của chương trình đào tạo có tính định hướng, hệ thống, kết nối và đáp ứng được yêu cầu của các bên liên quan. Việc xây dựng và ban hành chuẩn đầu ra được xem là yêu cầu bắt buộc, là cam kết của các trường về năng lực và chất lượng đào tạo để xã hội giám sát [1]. Từ đó, hàng loạt các vấn đề quan trọng cần được các nhà xây dựng, phát triển chương trình làm rõ

^(*) ThS. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, hainc@hcmue.edu.vn, Mã số: TCKH25-14-2021

như chuẩn đầu ra sau khi xác định được đánh giá dựa trên những tiêu chuẩn, tiêu chí nào? Thế nào là một chuẩn đầu ra phù hợp, đảm bảo chất lượng? Tuy nhiên hiện nay các tiêu chuẩn, tiêu chí nhằm đánh giá chuẩn đầu ra chưa được tổng hợp, xác lập và sắp xếp một cách hệ thống, khoa học dẫn tới khó khăn nhất định cho đội ngũ xây dựng và phát triển chương trình đào tạo. Hơn nữa, thực trạng này dẫn tới việc biên soạn chuẩn đầu ra và chương trình đào tạo chưa thật sự gắn bó chặt chẽ với nhau, chất lượng biên soạn chuẩn đầu ra chưa cao, nội dung chuẩn đầu ra còn chung chung,... [3]. Đây là cơ sở thúc đẩy chúng tôi nghiên cứu, đề xuất danh mục các tiêu chuẩn, tiêu chí để đánh giá chất lượng chuẩn đầu ra. Bảng tiêu chuẩn đề xuất này sẽ là những gợi ý quan trọng cho quá trình đánh giá chỉnh sửa chuẩn đầu ra hiện tại của các trường cũng như cơ sở tham khảo cho quá trình thiết kế và phát triển chương trình đào tạo trong tương lai.

2. NỘI DUNG

Để thống nhất thuật ngữ tiếng Việt, trong bài viết này chúng tôi sử dụng cụm từ chuẩn đầu ra theo quy định trong các văn bản của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Có thể hiểu chuẩn đầu ra là lời khẳng định của nhà trường đối với xã hội, đơn vị sử dụng lao động, người học về những gì người học kỳ vọng sẽ biết được, hiểu được và làm được sau khi hoàn thành một chương trình đào tạo.

Xuất phát từ sự đa dạng trong cách gọi của thuật ngữ chuẩn đầu ra dẫn tới sự phân chia nhiều cấp độ chuẩn đầu ra. Trong đó cấp độ cao nhất là chuẩn đầu ra cấp quốc gia (đây là chuẩn yêu cầu về những năng lực mà công dân của đất nước cần có sau khi được đào tạo ở một trình độ nào đó). Ngoài ra, còn có thể kể đến ba cấp độ chuẩn đầu ra gồm: chuẩn đầu ra cấp trường (Institutional Level); chuẩn đầu ra cấp chương trình (Program Level) và chuẩn đầu ra học phần (Course Level). Chính vì sự đa dạng trong phân loại cấp độ của chuẩn đầu ra, chúng

tôi chỉ tập trung nghiên cứu, xây dựng tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra cấp chương trình đào tạo (Program Level).

2.1. Mô hình đánh giá chuẩn đầu ra

Mô hình đảm bảo chất lượng cấp chương trình đào tạo theo ABET: ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology) là một tổ chức kiểm định được công nhận bởi Ủy ban kiểm định đại học (Council for Higher Education Accreditation – CHEA), kiểm định này được tiến hành theo 9 tiêu chuẩn như: sinh viên; mục tiêu giáo dục của chương trình; chuẩn đầu ra; cải tiến liên tục; chương trình; giảng viên; cơ sở vật chất; sự hỗ trợ [4]. Đánh giá chuẩn đầu ra theo ABET được tiến hành với các tiêu chí: 1) khả năng áp dụng các kiến thức toán học, khoa học, và kỹ thuật; 2) khả năng thiết kế và tiến hành các thí nghiệm, cũng như phân tích và giải thích dữ liệu; 3) khả năng thiết kế một hệ thống, một thành phần, một quá trình để đáp ứng các nhu cầu mong muốn với các ràng buộc thực tế như về kinh tế, môi trường, xã hội, chính trị, đạo đức, sức khỏe và sự an toàn, có thể sản xuất được, và có tính bền vững; 4) khả năng hoạt động trong các nhóm liên ngành; 5) khả năng nhận diện, diễn đạt, và giải quyết các vấn đề kỹ thuật; 6) sự hiểu biết về trách nhiệm đạo đức và nghề nghiệp; 7) khả năng giao tiếp hiệu quả; 8) sự giáo dục rộng cần thiết để hiểu biết tác động của các giải pháp kỹ thuật trong một bối cảnh toàn cầu, kinh tế, môi trường, và xã hội; 9) nhận thức về sự cần thiết và khả năng học trọn đời; 10) kiến thức về các vấn đề đương đại; 11) khả năng sử dụng các phương pháp, kỹ năng, và công cụ kỹ thuật hiện đại cần thiết cho thực hành kỹ thuật.

Phân tích các tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra của ABET cho thấy, việc đánh giá tập trung vào nội dung của chuẩn đầu ra về các năng lực mà sinh viên ngành kỹ thuật cần phải đạt được sau khi tốt nghiệp. Các tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra chưa đề cập đến cấu trúc, hình thức và

sự kết nối của chuẩn đầu ra với các thành tố khác trong chương trình đào tạo.

Mô hình đảm bảo chất lượng cấp chương trình đào tạo theo AUN-QA: Đây là mô hình đánh giá chất lượng chương trình đào tạo được thực hiện bởi mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á (AUN) với 11 tiêu chuẩn gồm: Kết quả học tập mong đợi; Mô tả chương trình đào tạo; Cấu trúc và nội dung chương trình đào tạo; Phương thức dạy và học; Kiểm tra, đánh giá sinh viên; Chất lượng giảng viên; Chất lượng đội ngũ cán bộ hỗ trợ; Chất lượng sinh viên và các hoạt động hỗ trợ sinh viên; Cơ sở hạ tầng và trang thiết bị; Năng cao chất lượng và Đầu ra. Để thực hiện đánh giá chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo, mô hình đề xuất đánh giá trên 4 tiêu chuẩn gồm: 1) Kết quả học tập mong đợi phản ánh và được xây dựng dựa trên tầm nhìn và sứ mạng của nhà trường; 2) Chương trình đào tạo phản ánh kết quả học tập mong đợi mà sinh viên tốt nghiệp cần đạt. Mỗi môn học và nội dung giảng dạy của từng buổi học cần được thiết kế tương thích với những kết quả học tập mong đợi của chương trình và góp phần đạt được những kết quả học tập mong đợi này; 3) Chương trình đào tạo được thiết kế bao gồm đầu ra cho kiến thức, kỹ năng chuyên ngành và đầu ra tổng quát (kỹ năng mềm) như giao tiếp trực tiếp hay qua văn bản, giải quyết vấn đề, sử dụng công nghệ thông tin, làm việc nhóm... và 4) Kết quả học tập mong đợi của chương trình được xây dựng rõ ràng, phản ánh nhu cầu và yêu cầu của các bên liên quan [5].

Mô hình đánh giá theo Bộ Tiêu chuẩn kiểm định chất lượng Chương trình đào tạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo: Năm 2016, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Bộ tiêu chuẩn về kiểm định, đánh giá chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học. Với 11 tiêu chuẩn gồm: Mục tiêu và chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo; Bản mô tả chương trình đào tạo; Cấu trúc và nội dung chương trình dạy học; Phương pháp tiếp cận trong dạy và học;

Đánh giá kết quả học tập của người học; Đội ngũ giảng viên, nghiên cứu viên; Đội ngũ nhân viên; Người học và hoạt động hỗ trợ người học; Cơ sở vật chất và trang thiết bị; Nâng cao chất lượng; Kết quả đầu ra. Tương tự như mô hình của AUN, mô hình này thực hiện đánh giá chuẩn đầu ra là tiêu chuẩn bắt buộc với các tiêu chí như: 1) chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo được xác định rõ ràng, bao quát được cả các yêu cầu chung và yêu cầu chuyên biệt mà người học cần đạt được sau khi hoàn thành chương trình đào tạo; 2) chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo phản ánh được yêu cầu của các bên liên quan, được định kỳ rà soát, điều chỉnh và được công bố công khai.

Như vậy, các mô hình nêu trên đều có điểm chung là xem chuẩn đầu ra như một tiêu chuẩn bắt buộc trong đánh giá chương trình đào tạo. Tuy nhiên, mô hình ABET chỉ tập trung đánh giá các mức độ đạt được chuẩn đầu ra của sinh viên ở các khía cạnh phẩm chất, năng lực. Đối với mô hình AUN và Bộ Giáo dục và Đào tạo thì các tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra đề cập đến cấu trúc, hình thức và sự kết nối của chuẩn đầu ra với các thành tố khác trong chương trình đào tạo. Bên cạnh đó, là đánh giá nội dung, năng lực cần có của sinh viên tốt nghiệp, sự phù hợp của chuẩn đầu ra với tầm nhìn, sứ mạng của trường, sự tương thích với mục tiêu của chương trình, các yêu cầu về việc chuẩn đầu ra phải được thiết kế rõ ràng, bao quát cả yêu cầu chung và chuyên biệt của người học về kiến thức, kỹ năng và thái độ, các chuẩn đầu ra phải đáp ứng sự kỳ vọng của các bên liên quan. Những tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra của ba mô hình này là cơ sở quan trọng, có tính định hướng giúp nghiên cứu xây dựng tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra.

2.2. Yêu cầu khi xây dựng chuẩn đầu ra cấp độ chương trình

Từ việc phân tích các mô hình đánh giá chương trình đào tạo và chuẩn đầu ra hiện nay cho thấy việc xây dựng và đánh giá chuẩn đầu

ra nói chung và chuẩn đầu ra cấp độ chương trình đào tạo nói riêng hiện nay dựa trên nhiều cách tiếp cận khác nhau. Hầu hết các mô hình đánh giá cũng như hướng dẫn thực hành biên soạn chuẩn đầu ra cấp chương trình đào tạo hướng đến các yêu cầu sau:

Thứ nhất, chuẩn đầu ra cần phản ánh được tầm nhìn, sứ mạng của nhà trường và khoa. Chuẩn đầu ra cần phải có sự tương thích, liên kết với mục đích, mục tiêu đào tạo của chương trình đào tạo. Mục tiêu của chương trình đào tạo là tuyên bố tổng quát về lý do tồn tại của chương trình, trong đó xác định mục tiêu tổng thể của chương trình bao gồm bối cảnh, nghề nghiệp, và sự nghiệp tương lai của sinh viên sau khi tốt nghiệp [2]. Việc thiết kế chuẩn đầu ra phản ánh tầm nhìn, sứ mạng, có sự liên kết với mục tiêu chương trình giúp chương trình đào tạo có tính kết nối, hệ thống.

Thứ hai, chuẩn đầu ra phải có ý nghĩa đối với các bên liên quan. Để đạt được yêu cầu này, chuẩn đầu ra cần chú ý tập trung vào khả năng thể hiện của sinh viên khi hoàn tất học phần hoặc toàn bộ chương trình [7]. Để đảm bảo chuẩn đầu ra đáp ứng được yêu cầu của các bên liên quan khi thiết kế, xây dựng chuẩn đầu ra cần trao đổi, lấy ý kiến của các bên liên quan về kiến thức, kỹ năng và giá trị cốt lõi mà các bên liên quan đưa ra; ưu tiên các kết quả có tính chất lâu dài mà người học có được khi tốt nghiệp; thường xuyên đánh giá và cập nhật, điều chỉnh chuẩn đầu ra từ việc xem xét ý kiến của các bên liên quan giúp người học hiểu rõ những kỳ vọng học tập mà chương trình mang lại và kiểm tra tính liên kết, thống nhất của chuẩn đầu ra với tầm nhìn, sứ mạng của nhà trường và mục đích, mục tiêu của chương trình.

Thứ ba, chuẩn đầu ra được trình bày theo những nguyên tắc nhất định nhằm đo lường và đánh giá được. Thiết kế chuẩn đầu ra theo nguyên tắc SMART (Specific-Measurable-Attainable-Relevant-Timely) được khuyến khích sử dụng. Cụ thể, nguyên tắc SMART yêu cầu:

chuẩn đầu ra phải cụ thể (Specific): Chuẩn đầu ra phải tập trung vào những năng lực quan trọng mà người học sẽ đạt được sau khi hoàn thành chương trình [13]. Trong hướng dẫn xây dựng và công bố chuẩn đầu ra của Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng yêu cầu nội dung chuẩn đầu ra cần đáp ứng yêu cầu về kiến thức, kỹ năng, thái độ [1]. Chuẩn đầu ra phải thể hiện được năng lực chung và năng lực riêng biệt của người học; Chuẩn đầu ra có thể đo lường được (Measurable): chuẩn đầu ra được phát biểu bằng từ ngữ rõ ràng, đơn giản, ngắn gọn và thường bắt đầu với một động từ thể hiện mức độ đạt được của người học về các miền nhận thức (Cognitive Domain), cảm xúc (Affective Domain), tâm vận động (Psychomotor Domain), tránh sử dụng những từ mơ hồ, khó đánh giá (biết, hiểu, vận dụng,...) [9], [11], [12], [14], [15], [16]; Chuẩn đầu ra có thể đạt được (Attainable): Chuẩn đầu ra khi thiết kế phải mang tính thực tế, các mức độ nhận thức được đặt ra đủ cao để người học tự mình nỗ lực, phấn đấu để đạt được. Việc thiết kế chuẩn đầu ra cũng phải dựa vào nguồn lực và thời gian hiện có của nhà trường [14]. Số lượng các chuẩn đầu ra trong chương trình đào tạo cũng cần được tính toán phù hợp để có khả năng giải quyết được hết các chuẩn đầu ra được đặt ra. Thông thường, cần khoảng từ 5 tới 10 chuẩn đầu ra trên một chương trình cấp bằng [6], [8]; Chuẩn đầu ra phải phù hợp (Relevant): Chuẩn đầu ra xây dựng, thiết kế phải phù hợp với các quy định hiện hành, phù hợp với khung năng lực trình độ quốc gia, kết nối với tầm nhìn, sứ mạng của trường và mục tiêu của chương trình đào tạo, phù hợp với yêu cầu của các bên liên quan; Có giới hạn về thời gian (Timely).

Thứ tư, chuẩn đầu ra phải có cấu trúc rõ ràng, khoa học. Theo hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo việc thiết kế chuẩn đầu ra cần đảm bảo các thành phần gồm: Thông tin chung về chương trình đào tạo; yêu cầu về kiến thức, kỹ năng và thái độ. Một số trường khi thiết kế

chuẩn đầu ra còn thêm yêu cầu về vị trí làm việc của người học sau khi tốt nghiệp; Khả năng học tập, nâng cao trình độ sau khi ra trường; Các chương trình, tài liệu, chuẩn quốc tế mà nhà trường tham khảo [5].

2.3. Đề xuất tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra

Từ việc phân tích những vấn đề lý luận liên quan tới cách biên soạn chuẩn đầu ra, đặc biệt trên cơ sở phân tích các mô hình đánh giá, yêu cầu trong việc xây dựng chuẩn đầu ra nêu

trên, chúng tôi đề xuất các tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra. Trong đó, các thuật ngữ được giải nghĩa như sau: tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra là mức độ yêu cầu về những nội dung và điều kiện mà chuẩn đầu ra phải đáp ứng yêu cầu của các bên liên quan; tiêu chí đánh giá chuẩn đầu ra là mức độ yêu cầu và điều kiện cần đạt được ở một khía cạnh cụ thể của mỗi tiêu chuẩn.

Bảng 1. Tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra chương trình đào tạo

TIÊU CHUẨN	TIÊU CHÍ	YÊU CẦU (CHỈ BÁO)
1. Tính liên kết	1.1. Liên kết với các quy định hiện hành về phát triển, đánh giá chương trình đào tạo	- Chuẩn đầu ra đáp ứng phù hợp quy định giáo dục như: Luật Giáo dục; Điều lệ trường đại học; Quy định đào tạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo; Quy định đào tạo của cơ sở giáo dục. - Chuẩn đầu ra đáp ứng các quy định về xây dựng chương trình đào tạo đại học như: Quy định về xây dựng đề án mở ngành, tổ chức thiết kế, thẩm định chương trình đào tạo; Quy định khối lượng kiến thức tối thiểu cho người tốt nghiệp. - Chuẩn đầu ra phù hợp với quy định hướng dẫn xây dựng và ban hành chuẩn đầu ra. - Chuẩn đầu ra phù hợp với các quy định về kiểm định chương trình đào tạo trong nước và khu vực.
	1.2. Phù hợp với chuẩn nghề nghiệp	- Chuẩn đầu ra có sự đối chiếu để liên kết, phù hợp với chuẩn đầu ra trong Khung năng lực trình độ quốc gia. - Chuẩn đầu ra liên kết với các chuẩn nghề nghiệp.
	1.3. Phù hợp với bối cảnh giáo dục, thực tiễn nghề nghiệp	- Chuẩn đầu ra có sự cập nhật các yêu cầu của thực tiễn giáo dục, nghề nghiệp. - Chuẩn đầu ra có sự đối sánh với chuẩn đầu ra của các trường đại học có uy tín trong và ngoài nước.
	1.4. Phản ánh được tầm nhìn, sứ mạng của trường, khoa	- Chuẩn đầu ra phù hợp với tầm nhìn và sứ mạng của nhà trường, của khoa hay của bộ môn.
	1.5. Liên kết với mục tiêu của chương trình đào tạo	- Chuẩn đầu ra có sự liên kết, tương thích với mục tiêu, triết lý đào tạo của cơ sở giáo dục. - Chuẩn đầu ra có sự liên kết, tương thích với mục tiêu chung, mục tiêu cụ thể của chương trình đào tạo. - Chuẩn đầu ra được xây dựng dựa trên cơ sở thiết lập ma trận với mục tiêu của chương trình đào tạo.
	1.6. Liên kết với nội dung	- Chuẩn đầu ra liên kết, bao quát được nội dung chính của chuẩn đầu ra. - Chuẩn đầu ra định hướng được các phương pháp dạy học nhằm nâng

TIÊU CHUẨN	TIÊU CHÍ	YÊU CẦU (CHỈ BÁO)
	chương trình, phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá của chương trình đào tạo	cao năng lực của sinh viên. - Chuẩn đầu ra định hướng được các phương pháp kiểm tra đánh giá mức độ đạt được kết quả học tập mong đợi. - Thiết lập bảng ma trận thể hiện sự kết nối giữa nội dung chương trình với chuẩn đầu ra.
2. Có ý nghĩa với các bên liên quan	2.1. Chuẩn đầu ra được thiết kế, chỉnh sửa dựa trên sự góp ý của các bên liên quan	- Việc thiết kế, điều chỉnh và cập nhật chuẩn đầu ra cần có sự tham gia, góp ý của các bên liên quan như: sinh viên, cựu sinh viên, các nhà khoa học, giảng viên, đơn vị sử dụng lao động. - Chuẩn đầu ra được công khai và dễ dàng truy cập bởi các bên liên quan.
	2.2. Đáp ứng sự kỳ vọng về năng lực mà người học mong muốn đạt được sau khi tốt nghiệp	- Chuẩn đầu ra được xây dựng bao gồm các chuẩn về kiến thức, kỹ năng, thái độ. - Chuẩn đầu ra tập trung vào những năng lực quan trọng mà người học sẽ đạt được sau khi hoàn thành chương trình. - Chuẩn đầu ra bao quát được cả các yêu cầu chung và yêu cầu chuyên biệt mà người học cần đạt được. - Chuẩn đầu ra có sự giới hạn về thời gian mà người học phải được đạt được các khối lượng kiến thức.
	2.3. Đáp ứng sự kỳ vọng của người dạy	- Chuẩn đầu ra là cơ sở để người dạy biết được nội dung, khối lượng kiến thức tối thiểu cần phải trang bị cho người học. - Chuẩn đầu ra giúp giảng viên sử dụng đa dạng các phương pháp dạy học, phương pháp kiểm tra đánh giá kết quả học tập.
	2.4. Phù hợp với nguồn lực của nhà trường	- Chuẩn đầu ra phù hợp với nguồn lực về nhân lực, cơ sở vật chất, thiết bị, tài chính và nguồn học liệu hiện có.
	2.5. Đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động	- Chuẩn đầu ra phù hợp với yêu cầu của thị trường lao động trong ngành nghề tương ứng đối với người học tốt nghiệp.
3. Đo lường và đánh giá được	3.1. Chuẩn đầu ra được trình bày ngắn gọn	- Đảm bảo rằng mỗi chuẩn đầu ra là một câu đơn rõ ràng, ngắn gọn. Tránh sử dụng câu quá phức tạp, khó hiểu.
	3.2. Chuẩn đầu ra được bắt đầu với một động từ hành động để chỉ mức độ nhận thức của người học	- Đảm bảo mỗi chuẩn đầu ra chỉ được trình bày bởi một động từ hành động. Tránh sử dụng những từ mơ hồ, khó đánh giá (biết, hiểu, nắm được,...). - Chuẩn đầu ra có thể hiện các mức độ của kiến thức, kỹ năng, thái độ theo các miền nhận thức, miền xúc cảm, miền tâm vận động.

TIÊU CHUẨN	TIÊU CHÍ	YÊU CẦU (CHỈ BÁO)
	3.3. Số lượng chuẩn đầu ra được thiết kế hợp lý, bao quát được các năng lực của người học	- Đảm bảo số lượng chuẩn đầu ra bao quát được các mục tiêu chương trình đào tạo. - Đảm bảo số lượng chuẩn đầu ra không quá nhiều và quá ít. Chuẩn đầu ra quá rộng sẽ khó đánh giá và quá hẹp thì danh mục quá dài, quá chi tiết.
4. Cấu trúc chuẩn đầu ra	4.1. Bản mô tả chuẩn đầu ra đầy đủ, rõ ràng	- Chuẩn đầu ra bao gồm các thông tin chung về chương trình đào tạo: tên chương trình, chuyên ngành đào tạo, mã số, trình độ, loại hình đào tạo, thời gian đào tạo. - Bản mô tả chuẩn đầu ra trình bày mục tiêu chung, mục tiêu cụ thể của chương trình đào tạo; Các chuẩn kiến thức, kỹ năng, mức độ tự chủ, tự chịu trách nhiệm. - Bản mô tả trình bày rõ từng nhóm chuẩn kiến thức đại cương, cơ sở ngành, chuyên ngành. - Bản mô tả trình bày danh mục vị trí việc làm của người tốt nghiệp thường ứng với các chuẩn đầu ra đã xây dựng. - Bản mô tả chuẩn đầu ra trình bày các chuẩn đầu ra đã tham khảo, đối sánh với các trường đại học có uy tín trong nước và trên thế giới.
	4.2. Cấu trúc câu của một chuẩn đầu ra	- Cấu trúc của một chuẩn đầu ra được trình bày đầy đủ các thành phần gồm: Chủ thể - Động từ hành động - Tiêu chuẩn hoàn thành - Nội dung thực hiện - Ngữ cảnh thực hiện.
	4.3. Chuẩn đầu ra được thiết kế chi tiết, thể hiện được các cấp độ	- Chuẩn đầu ra nên được trình bày chi tiết đến bốn cấp độ.

Nguồn: Nhóm tác giả

3. KẾT LUẬN

Việc biên soạn chuẩn đầu ra ở mọi cấp độ đều mang những ý nghĩa quan trọng đối với các bên liên quan, đặc biệt là cấp độ thuộc chương trình đào tạo. Kết quả nghiên cứu cho thấy việc biên soạn chuẩn đầu ra cấp độ chương trình đào tạo hiện nay chưa có những chỉ dẫn thống nhất và chi tiết, đặc biệt là các chỉ dẫn nhằm biên soạn các chuẩn đầu ra phù hợp. Thông qua việc phân tích các quan điểm tiếp cận khác nhau về thiết kế, mô hình đánh giá chuẩn đầu ra nhằm khái quát lên các yêu cầu của chuẩn đầu ra cấp chương trình đào tạo, bài viết đề xuất 4 tiêu

chuẩn gồm: tính liên kết; có ý nghĩa đối với các bên liên quan; tính đo lường và đánh giá và cấu trúc phù hợp với 17 tiêu chí và hệ thống chỉ báo hướng dẫn cụ thể. Những tiêu chuẩn, tiêu chí, chỉ báo nêu trên là những gợi ý cần thiết giúp các nhà xây dựng chương trình biên soạn mới hoặc điều chỉnh, cải tiến các chuẩn đầu ra cấp độ chương trình đào tạo phù hợp. Đồng thời, đây cũng là cơ sở để cho các nghiên cứu tiếp theo tiếp tục đi phân tích sâu hơn về hệ thống tiêu chuẩn đánh giá chuẩn đầu ra, đề xuất thêm các tiêu chuẩn hoặc mô hình đánh giá chuẩn đầu ra chi tiết và chất lượng hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Hướng dẫn xây dựng và công bố chuẩn đầu ra ngành đào tạo*, Hà Nội.
- [2] Đoàn Thị Minh Trinh, Nguyễn Hội Nghĩa (2014), *Hướng dẫn thiết kế và phát triển chương trình đào tạo*, Nxb Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.
- [3] Hoàng Thị Hương (2018), *Nâng cao chất lượng xây dựng chuẩn đầu ra chương trình đào tạo ở một số cơ sở giáo dục đại học nước ta*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt kỳ 2 tháng 5.
- [4] ABET (2017), *Accreditation Policy and Procedure Manual*, Accreditation Board for Engineering and Technology.
- [5] ASEAN University Network (2015), *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level*, Version No. 3.0.
- [6] Đại học Y dược Cần Thơ (2018), *Xây dựng chuẩn đầu ra chương trình đào tạo và chuẩn đầu ra học phần*, http://www.ctump.edu.vn/DesktopModules/NEWS/DinhKem/4636_Bao-cao-21-Sep-2018-.pdf
- [7] Hoàng Ngọc Vinh (2009), *Hướng dẫn xây dựng chuẩn đầu ra*, http://dt.ush.edu.vn/_tailieu/Tai%20lieu%20tham%20khao/chuan_dau_ra_version_3_6964.pdf.
- [8] DePaul University (2017), *Course Objectives & Learning Outcomes*, <https://resources.depaul.edu/teaching-commons/teaching-guides/course-design/Pages/course-objectives-learning-outcomes.aspx>.
- [9] Harvard Medical School (2018), *Writing Learning Objectives Office of Educational Quality Improvement Harvard Medical School*, https://meded.hms.harvard.edu/files/hms-med-ed/files/writing_learning_objectives.pdf
- [10] Kennedy, D (2006), *Writing and using learning outcomes: a practical guide*, <https://cora.ucc.ie/bitstream/handle/10468/1613/A%20Learning%20Outcomes%20Book%20D%20Kennedy.pdf?sequence=1>.
- [11] Ryerson University (2016), *Writing Course and Program Outcomes* (Intended learning outcomes), <https://teaching.utoronto.ca/wp-content/uploads/2017/04/CRG-Writing-Program-Outcomes.pdf>.
- [12] University of Oxford (2016), *Guidance on writing programme aims and intended learning outcomes*, <https://www.admin.ox.ac.uk/media/global/wwwadminoxacuk/localsites/educationcommittee/documents/policyguidance/AnnexL-Guidanceonaimsandintendedlearningoutcomes.pdf>.
- [13] University of Melbourne (2015), *Writing learning outcomes: a practical guide for academics*, https://melbourne-cshe.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0007/2296861/MCSHE-Learning-Outcomes-Guide-web-Nov2015.pdf.
- [14] University of West Georgia (2019), *Writing Program Level Student Learning Outcomes*, https://www.westga.edu/administration/vpaa/iea/assets/docs/Writing_Student_Learning_Outcomes.pdf.
- [15] University of Limerick (2008), *Writing Learning Outcomes: A guide for academics*, Version 2, https://www.ul.ie/ctl/sites/default/files/support_writing_learning_outcomes_at_programme_and_module_levels.pdf.
- [16] University of Rhode Island (2017), *Developing & writing program-level student learning outcomes*, https://web.uri.edu/assessment/writing_student_learning_outcomes/.

Ngày nhận bài: 28-12-2020. Ngày biên tập xong: 11-01-2021. Duyệt đăng: 22-01-2021